

Nemám totiž jenom jeden důvod k zármutku. Vždycky, když mne přepadla vzpomínka na předešlé vdovství, vystřídalo ji rozjímání o nešťastném manželství, které se už zavřelo; kolikrát jsem znovu vyvolával v paměti dlouhou a nesmírně těžkou nemoc ubohé ženy, tolikrát mi před očima vyvstávala krutost smrti, která mi ji vyrvala. Kolikrát jsem si znovu probíral všelijaké obtíže, které předcházely náš sňatek, tolikrát se mi zdálo, že to byly předzvěsti smrti, jež následovala. Uvažoval jsem dokonce o tom, že sama svatba, která se neobešla bez slz, byla jakousi předehtou pohřební slavnosti. Odtud jsem přešel ke zkoumání božských úradků, bedlivě jsem zpytoval sám sebe a také jsem obrátil pozornost k předurčení ostatních. Trápila mne ještě jedna ztráta, o níž jsem se dozvěděl nedlouho předtím: úmrtí mé tchýně, která mne zahrnovala laskavostí přímo mateřskou. Rodinná pohroma vyvolávala obavy, nakolik už pronikla plíživá smrtonosná nákaza až do mé domácnosti. A pak neštěstí vlasti, jejichž běd bylo v té době tolik a tak strašných, že je věru nebylo možno vypočítat, mne zbavovala smyslů.

A proto, když mne Tvé velmi zbožné a správné domluvy zastihly v tomto stavu, zasáhly sice nepřítel, v jehož spárech jsem vězel, ale nezapudily ho: ztrácel se totiž rozum, ustupovala rozvaha, a nestačily pak síly, aby zamezily prudkost vnitřního zmatku. Když však plynutím času zvolna uplývala sama bolest a rozum se znovu vzchopil, aby rázněji bojoval o uhájení skutečného života, teprve tehdy se mi vybavil Tvůj dopis a podoben slunci rozháněl temnotu, až mne dovedl k tomu, abych nezávisle na onom otřesu chmurných úvah truchlil nyní s větším sebeovládáním. Získal sis tedy mou velikou vděčnost, že jsi mne neopustil v takové tísní, kdy jsem sténal pod břemenem soužení, třebaže i jindy a jinak jsem byl nešťastný; ano, tak zle mne zdrtila tahle událost, že i když toto píšu, stále ještě vzdychám a stěžím zadržuji slzy. Kdybych měl znovu probírat všechno utrpení, které v té době dotíralo

na zkormoucenou mysl, nebyl by dopisu nikdy konec. Stačí jen říci, že jenom to, které dosud přetrvává, by mne dokázalo udolat, kdyby mne nepodpírala ruka boží. Nechávám to tedy být, a Tobě, můj otče, ze všech sil mnohokrát děkuji za Tvou nesmírně milou přátelskou službu. Bůh nechť Tě za tuto laskavost obdaruje tím, abys dlouho přežil ostatní, kteří potřebují Tvé útěchy, sám však ji nikdy nepotřeboval. Buď zdrav.

Na Rosicích 3. března 1606.

100.

Apologia neb obrana ode mne Karla staršího Žerotína ku panu Jiříkovi z Hodic — tak je nadepsáno pozoruhodné dílo, jež v Žánru fečnické prózy předbělohorské patří k vrcholům a nad jiné dokládá lehkost Žerotínova pera a jazykovou úroveň jeho výrazu. Apologie vznikala v květnu a červnu roku 1606; podnětem sepsání byla kriticky vyřčená věta pana z Hodic, jež se citlivého Žerotína nemálo dotkla, že v sobě udušuje boží dary. Výtka mřila hloub, než se zdálo, a bratrský politik to pochopil.

Ne zle ani nerozumně podle soudu mého smyslil onen, Vaše Milosti pane z Hodic, který svým povědomím to pronesl, že není na tom dosti, aby kdo dobrý byl, než taky aby o něm to smýšleno bylo, že dobrý jest. Kterýmižto slovy, jakž se rozuměti může, nic jiného vyznamenávati nechtěl, než že bejti bez prokázání toho, čím co jest, jest ničím býti.

A jistě jakož víno, byť nejvýbornější bylo, k malé jest platnosti, pokud dobrota jeho pitím aneb jiným jeho užíváním okušena nebývá; a jako krmě i nejlíbější a nejlépe připravená špatnou chuť dává, dokudž nebývá rozeznána šmakem: tak i člověku, jakkoli dobrý by byl, ano byť cnostmi svými i všekny jiné lidi převyšoval, málo to prospívá, jestli ta dobrota jeho a cnost v něčem zevnitřně se nepronáší a známa lidem učiněna nebývá. Tedyť zajisté pravím i o slunci, že světlé jest, poněvadž nebe i zemi osvětluje; tudy i oheň horký býti vyznáváme, že teplotu svou všechno zohřívá; tudyť zemi vysvědčujem,

že hojností svou oplejvaje naplňuje všechna stvoření: tak podobně i [o] člověku, že dobrý jest, smejšlíme, když všem prospívaje a žádnému neškodě, dobrotu svou skutky dobrými najevo vynáší.

A tenť jest vlastně a nejinej smysl a rozum nahoře položených [slov], jimiž se toho při každým člověku vyhledává, aby čímž jest, toho taky patrný důvod při sobě měl, kterýmž by odporující přemáhal, povolující libě vázal, aby chtějte oni neb nechtějte musili smysl svůj pravdě poddati a na odpor se jí stavěti bez zahambení svého nikoli nemohli. Zajisté povrchně je vykládati chtíti a ku postrannímu nějakému smyslu natahovati, jako by mínění jich k jinému cíli nesměřovalo než k dosažení marné chvály a jalového u lidí svědectví, tak aby člověk pro to samé dobrý byl, aby za toho od jiných byl držán a viděn, bylo by otvírati bránu ku pokrytství, falši a podvodu cestu ukazovati, čemuž žádný rozumný, ovšem pak vznešený philosoph neb mudřec neučil nikdy. Máť sice všeliká ctnost sama dosti na sobě a sama krásna z sebe dosti jest, byť i od žádného chválena nebyla. Ale že pak bez skutečného činění nic jiného sama v sobě není než daremná idea formy, qualitas absque subjecto, a jako stavení marné v povětří, protož aby tím byla vpravdě, čímž jest, nicméně musí po skutečích poznána, po ovoci okoušína a po znameních jistých znamenána býti, aby snad nebyla podobná larvám a příšerám nočním, který majíce tvárnost a způsob podstatných věcí, jsou však mámením toliko pouhým, ne tak spěšně se ukazujícím jako rychle míjejícím a pomíjejícím.

Odkudž znáti, že jednoho každého největší starost o to býti má, aby vidíno to na něm bylo, že takový jest, za jakého chce jměn a uznán býti, bez čehož k čemu by koli sáhl člověk, na prázdno by byl, vítr lapal a stín honil, poněvadž sama vůle bez práce k žádnému dílu a jakémukoli předsevzetí nepostačovala nikdy. A jest tento smysl tak přirozený všechněm, tak myslí pojatý, tak do srdce vkořeněný a jako vpitý, že žádnou

tvárností, žádným připodobňováním, žádnou barvou nedá se vyprázdniti nikdy. Nebo poněvadž lidé jsou tvor rozumný a rozumu nejpřednější vlastnost jest známost všeho, známosti pak základ pravda, to jest na tomto místě vystižení příčin a důvodů jedné každé věci, nic nemůže člověk viděti, nic slyšeti, nic makati, ničeho smyslem chápati, aby se hned v mysli neplodilo: proč aneb podle čeho?

A protož byť se dlouho blázen stavěl moudrým, šibal upřímným, ožralej střízlivým, předce vystižen bývá v činech svých a při konci i vysmán, jako onen skupec, kterýž mnoho o své štědrosti vypravujíc, naposledy nemohl se tak přemoci, aby mu přirození nevytisklo to slovíčko „Deerit“, totiž nedostane, jímž samým všechno zbořil, což prve postavil, a vyjevil přirození své i všech lakomců, jimž se i v největší hojnosti zdá, že nedostatek trpěti budou. Jakož zajisté nejpatrnější částka jest v postavě jeho, tak i nejobecnější jeho dílo jest sahati k tomu, co se vidí zevnitř, a ne k tomu, co složeno jest uvnitř, poněvadž influentia všech věcí jest tato, aby podobné chejlilo se k svému podobnému.

A že tomu tak jest, i při Vaší Milosti, pane [z] Hodic, se to onehdejšího dne ukázalo, když při sjezdu brněnském po té plané radě, která v domě pana kardinála z Ditrichštejna od některých osob z obyvatelův země této obeslaných, horlivěji nežli potřebněji od pana Ladislava mladšího [z] Lobkovic, místodržícího pana Karla z Lichtenštejna, hejtmana našeho, držána byla, v kteréž jsem nevšel jak k tomu, což by se s Vaší Milostí i některých jiných zdáním, snad k dobrému země této povrchně směřujícím, srovnávalo, se přimlouval, při shledání se se mnou na mém novém stavení na rynku brněnském ráčili jste těch slov u přítomnosti přistojících, za příčinou oznámenou, ke mně užití, „že zle dělám, že dary boží v sobě udušuji“. Kterýmižto ačkoli krátkými a brzo propovědinými, avšak mnoho v sobě obsahujícími slovy ráčili jste mě hluboce zajíti a dosti tuze přes hřbet přemrštiti.

Nebo co jest dary boží v sobě udušovati než nechtíti v tom státi, v čemž jsem od Boha postaven, a zase co jest nechtíti v svém povolání státi než nebýti tím, což bych býti měl. Od-kudž jaká jiná závírka vyvedena býti může, než poněvadž nejsem, nejsem tím, co bych býti měl, že jakkoli se k tomu hlásím, že jsem milovník své vlasti, syn její přirozený, vlastní oud těla jejího, čitelný bíd její, ran její oučastný a summou jako nějaký blíženeček, který se s ní spolu i narodil i spolu umřel; však poněvadž toho na sobě skutkem a pravdou neprokazují, že má chloubu daremní jest a má slova ničímž. A darmoť jest jináč, kdybych toho na sobě nijak i nepronášel a žádným způsobem toho nedojošoval, kdybych žádným znamením toho ukázati na sobě nemohl, že tím jsem, kým se býti pravím. Než žeť by důvod Vaší Milosti mocný, a slova podle jistoty pravidla vyněšená býti musila, k nimž bych i já snadno smyslem svým se přichejlil, poněvadž i u mne stálý jest to a pevný, že žádný dobrý není než ten, kdo skutkem toho dovodí, že dobrý jest.

Ale já (račte mi odpustiti) takovému Vaší Milosti smýšlení o mně místa nedávám: Nebo že poněkudž rozdílnější způsob při mně se nachází, než před některým časem býval, a že tak ousilnou práci o své vlasti dobré jako prve nevedu, není důvodem, že bych k ní všecku lásku a náklonnost přirozenou ztratil neb vypustil.

Jakož zajisté, ať od svrchu položených podobenství neodstupuji, nepojednou slunce sluncem býti přestává, že na chvíli za mračno zachází, a ne ihned oheň tratí svou palčivost, že vskok studených kachlů neproráží, též ani země proto planou se usouditi může, že na čas oulehlí leží a jako odpočívá: tak podobně i já nemohu a nemám tak nakvap odsouzen býti lásky té, kterou k vlasti své nésti, a péče, kterou o ní míti povinen jsem, že se vším jako na harc nevyjíždím: nýbrž jako umělí marináři, kteří pokud utišení na moři jest, pomalu sem i tam se vznášejíce, vítr do plachet svých lapají, a když bouřka

se zdvíhá, i od přímé cesty na čas s větrem nazpět obracejíce, vždy však předce na moři zůstávají a pravidlem kompasu se spravují, až by větru příhodného a ku portu, k němuž měří, je vedoucího dočekati se mohli. Týmž způsobem já nynějšímu času zlému a nesnadnostem jeho ustupuji a jako před povětřím nějakým pod střechou se skrejujím, až by příhodnější léta nastaly a to, co ve mně zavřeno a do času schováno jest, jako z podkladu nějakého vynésti a k dobrému vlasti této vynaložiti dopustila.

Já jinak vpravdě zemi tuto, ač poněkud ke mně za dobrodiní, nechci říci ode mne, ale od předkův mých přijatá, nevděčnou, hrubě miluji a srdečnou bolest nad zkázou a pádem jejím sám v sobě cítě, žalostivě neštěstí její a poplenní Bohu toužím, i modlitbami svými jemu ji často připomínaje, uléčení, napravení a vysvobození jejího věrně žádám. Nad to což více učiniti mohu, od koho platnější pomoci jí hledati než od toho, který plní i štěpuje, boří i vzdělává, ponižuje i povyšuje. Nebo zdaliž patrné není, že Bůh ku pádu zemi tuto nastrojuje, sloupy její podrazil, ohrady potřáskal, aby ji dokonce obnažiti a jako vyvrátiti mohl. Zdaliž se na oko nevidí, že chtějíc ji zbaviti všeho ovoce spravedlnosti, řádu, opatrnosti, stromy její zpodtínal, štěpy vytrhal, rouby polámal, aby nic jiného než pláň nerodila, a tak dokonce trním a bodlácím porostlá jsouce, na spuštění přišla. Zdaliž i to zjevné není, že chtěje ji na největší soužení přivésti, zohavil všecky ty, kteří ji vzdělávali, zvelebil všecky, kteří ji obloupili, osadil ji těmi, kteří ji nenáviděli, vykořenil ty, kteří milovali, a tak spravedlivou pomstu svou na ni vylévaje, zřetelnými také znameními hněvu svého při ní dokazoval.

K tomu tehdy jsem se obrátil, který se odvrátil od ní, tomu ji poručil, který ji na čas opustil, tak aby ji uléčil zase, kdo ji zranil, a vyvejšil, kdo ji pohřžil. Obyčejně což nejmilejšího máme, Bohu k ochraně poroučíme, v nejnebezpečnějších příčinách k němu se utíkáme, v největších těžkostech a spletcích

radý a zproštění od něho vyhledáváme. Pročez i já, nevěda odnikud podstatnějšího retunku, na Boha jsem se ohlídl, od něhož taky svým časem otcovskýho na nás vzření a naplnění modliteb svých očekáváme.

Avšak ne tak dokonce rukou k nebi pozdvihuji, abych jich taky, když potřeba ukazuje, k dílu nedonášel, nýbrž jako někdy Židé jednou rukou [zbraň] držíce, druhou dělajíce, Jerusalem stavěli: i já k modlitbám práce přičiňuji, vlasti své hájím, tu, kde vzdělávati pro překážky nemohu, aspoň aby od jiných bořeno nebylo, nedopouštěje, a přítomností svou zlost jiných, aby se dokonce k zahambení našemu nevykydla, zdržuji. A pro tu příčinu nejvíce i k sněmu jezdím i na sjezdy se dostavuji i obecných nákladů neutíkám i břemena společný s ochotností nesu, abych tudy své vlasti sloužil a synovského srdce k ní dokazoval, ježto by mi mnohem snáze bylo doma v pokoji seděti i užitečněji peníze, které mi na ty jízdy vycházejí, chovati i mileji rozkoší mých a prací domácích věcí se dotejkati. Ano což více jest, zdali bych taky, kdybych dobrého své vlasti nehledal, pod srozuměním k tomu přivésti neuměl, abych potlačením země zrostu a vyvešení nějakého vedle jiných došel, zdali bych nepřátely své, spuntováním se s nimi proti obecnímu dobrému, ukojiti a tak se z mnoha starostí i strastí zprostiti a vysvoboditi nemohl?

Všeho toho jistě snadno bych dovedl, kdybych lásky k své vlasti tak do srdce vpuštěné neměl, že pro ni i sebe samého i to, což mám, kaziti a tratiti nelituji; a tak když to činím, „darů božích v sobě neudušuji“, než tak jich užívám, pokudž znám sobě i vlasti beze škody býti, ježto jináč čině, sebe bych zkazil a jí neprospěl. Uhlíř, když uhlí pálí, oklazením milíře a prstí jeho přikrejváním neuhašuje vohně; vodák, když ohrazuje prameniště, proudů nezastavuje; plavec, když jednak jednou, jednak druhou, jednak všemi plachtami se veze, nepobíhá větru; jakož ani voráč, když rozdílnými časy rozdílné díla dělá, nespouští rolí. Pročez tehdy já, kterémuž neméně

záleží na zachování mé vlasti jako jmenovaným osobám na jejich obchodu, nemám též svobody k cíli svému užívati, kterou sobě oni k živnosti své pouštějí?

Není jistě daremní to povědění, že každá věc má svůj čas a každé předsevzetí svou chvíli, aniž to pro nic zaznamenáno jest, že čas k mlčení a čas mluvení. A protož času šetřiti za největší prozřetelnost se pokládá a v čas zlý tichu a krotku býti za největší moudrost, anobř blázniti, když toho čas jest, nejhlubšímu rozumu se připisuje. Čas tehdy, poněvadž jest mírou díla našeho, mistrem předsevzetí našich, vahou života a všeho působení lidského, na něj nejvíce se ohlédati sluší, aby to, co samo v sobě jest, nečasným patláním nebylo zkaženo a zohyzděno.

A tak, když se na paměti maje a na uzdě drže, něco opouštím, což by se Vaší Milosti a snad zemi této užitečné býti vidělo, něco činím, což by snad škodu s sebou přináseti Vaší Milosti se zdálo, ač se toho obojího s pilností vystříhám, avšak když v tom času šetřím, ne mně již to neb vůli mé neb náchylnosti mé, než času přičteno býti musí; času vpravdě, jestli ho kdy Morava pocejtila, zarmoucenému, času nad všecka předešlá léta, anobř nad paměť lidskou i nade všechny památky předkův našich nebezpečnému, času nadto ranami a všelijakými pokutami božskými, bídami a všelijakými trápeními lidskými jako vředy nějakými osypanému a tudy nedůtklivému.

A protož, poněvadž na tomto základu všecka má obrana záleží, důvodů jest potřebí, kterými bych dokázati mohl, že ani mně nenáleží, ani vlasti mé se nehodí, ani přátelům a krajanům mým toho po mně žádati nesluší, abych jináč v těchto příčinách nynějším časem postupovati měl, nežli jsem to až posavad konal a konám. Nechci na tomto místě připomínati toho, co mi se po tyto léta zde stalo a děje, nechci vyčítati posměchy, protivenství, škody, který po tyto všechny časy pro vlast svou jsem podnikal a ještě podnikám; nechci

vypravovati, jak ve svém dobrém a upřímném oumyslu byl jsem zlostně vykládán, v pracích pro zemi tuto vedených hanebně opuštěn, v nebezpečnostech těch, v kterých jsem u cizích vězel, od domácích ještě více potlačován, abych snad příčinu tuto nedal k domnění, že, poněvadž jináče nemohu, zadržováním u sebe dobré rady a podáváním zlé zkázy země tejně vyhledávám a tak se nad ní vymstítí a křivd svých postihati usilují.

Nechci také tím hejbatí, poněvadž dědicův mužského pohlaví žádných nemám, pro něž bych to obmějšleti mohl a povinen byl, abych jim vlasti své v tom způsobu zanechal, v jakým jsem ji od předkův svých sám zastal, že mně vskutku málo na tom záleží, co se s ní buď nyní děje, buď na potomní časy dítí může, abych tudy v podezření se nedal, že co jsem prve činil a myslil, pro sebe a potomky své a ne pro zemi a obyvatele její jsem činil a myslil.

Aniž také odkrejvati toho příhodné mi se býti při této příčině zdá, že v největším země této neštěstí a v obecní její zkáze, pro známost, kterou v cizích zemích mám, povědomost jazykův, které jsem z milosti boží došel, i pro některé dary téhož Pána Boha našeho, kterými mě mimo hodnost mou (bez chlouby to pravě) poctíti ráčil, všudy nějakého opatřeníčka dostati bych mohl; poněvadž z jedné strany té slávy panu kardinálovi našemu rád přeji, aby se tím chlubil, že když biskupem olomouckým nebude, jinde svůj chléb a vyživení míti může, a z druhé již dávno to u sebe uložené mám, abych s zemí touto dobré i zlé, pohodlné i protivné, veselé i zarmoucené věci trpěl a snášel; čímž nicméně všem dosti, a to netoliko podobně, než podstatně ukázati bych mohl, že u mne není času a tudy ani potřeby o vzdělání těch pracovati, kteří mě na zkázu přivedli, o zrůst a zvejšení těch pečovati, kteří toho v té částce nepotřebují, a naposledy o dobré těch přemejšleti, bez nichž s boží pomocí ve všech příhodách a případnostech dobře býti mohu.

Ale poněvadž mínění mých slov a původ oumysla mého jinam se nevztahuje než k tomu, že zemi této k žádné platnosti, k žádnému užitku, k žádné nápravě sloužiti by to a napomáhati nemohlo, kdybych těmito zarmoucenými časy na prvnější šlépěje své nastupoval a z toho ji vymásti nyní chtěl, veť jest chytrostí zlých lidí a svou vlastní neprozřetelností a nedbanlivostí sama se zapletla. Nechaje toho všeho na straně, toho toliko samého povysvětliti a toho jednoho pravidla se držeti chci, kterýmž bych k vyvedení sebe z nářku a k dosti učinění Vaší Milosti sobě nejak posloužil.

Zapsáno máme v historiích od starých skribentů řeckých, nám pozůstavených, že nějakého času v tom vznešeném a slavném městě Athénách, když se obec spolu sešla, aby o obecné dobré rada držána byla, jeden z předních vzácných mužův, který usilováním nepřátelským, jímž město to o svobody a práva její připraviti ukládali, dobře rozuměl a krajanů svých lhostejnost a nedbanlivost taky vejborně znal, maje k nim z místa k tomu oddaného promluvíti, zkríkl: „Ó, by to bylo, muži athénští, nebo abych já oněměl, nebo abyste vy ohlechli!“

To promluvení jeho i já na sebe a na naše pány Moravany potud obrátiti mohu, pokudž to uznávám a vskutku nacházím, že jakž mně bezpečněji jest němým býti, poněvadž oni uši ke slyšení nemají, tak taky jim chvalitebněji bude ohlechnouti, poněvadž uši k slyšení toho, co by s jejich dobrým a s jejich pochvalou býti mohlo, neužívají. Že pak tomu tak jest, není potřebí mnohého důvodu, jsouce jakž jiným prozřetelným všechněm, tak i Vaší Milosti, který nad jiné bystřejší zrak míti ráčíte, až příliš zřetelné a patrné. Nebo kdo jest (ať se již jednou doberu jádra) ve vsi této zemi, aby na to opravdově myslil, aby v ní dobře stálo? Kdo jest, aby více o své vlastní než o obecní dobré nepečoval? Kdo jest, aby těm, kteří zkázy její příčinou a původem jsou, směle v oči pohlednouti směl? Račte ho jmenovati!

Předně vědoma jest věc, že stav panský a rytířský na díle po pejše, po ouřadech, po titulích, po místech bez míry se vylil, na díle po lakomství, po užitečích, po důchodech, po dařích, shromažďování peněz a statků dokonce zpět odešel, na díle k zahálce, k rozkošem, k kratochvilkám, k myslivosti, k frejům, k hodům napořád se obrátil. Stav prelátský a měšťský zdaliž jinačejší jsou, zdaliž od nich čeho více se očekávati může? Tu mendík, nedávno všivej a nahej, již holej a do kápě oblečeněj, nic jiného mezi stavy nepřináší než habit; onde bacchant, před některým dnem hůře než vlk od hladu ztrápeněj, teď pak od některé baby šaty prvnějšího muže přioděnej, zdaliž proč jiného přichází, než aby se ukázal? Ti jsou napřed. Za nimi co přichází, to není-li již zpitý, aspoň na to myslí, aby tím dřívěji k tomu přišlo. Není-li těhař domácí živností zanešený, aspoň s tím se obírá, aby se k ní tím dříve navrátiti mohl. Sumou mnich myslí na . . . , kupec na šafrán; a to, aby se k čemu platnému přimluvil, toť není ho.

Zatím zdaliž všem známé není a vědomé, že netoliko mezi osobami v stavích, než ani mezi stavy samými žádná svornost, nerci-li důvěrnost není. Páni na to myslí, aby sami kralovali; stav rytířský, aby se od pánův krom vosku ničímž nedělil; preláti, aby kacíře, pokudž možné, potlačili; města, aby stav panský a rytířský z sebe svrhly. S tím se vůbec vůkol obchází, s tím každý stav obzvláště se obírá. Co by k vzdělání, k vzrůstu, k vznešení země a obecného dobrého bylo, nehodí se sem; staré jsou to věci, dáti je v moc nejvyšším pánům ouřadníkům a soudcím zemským aneb odložiti k budoucímu sněmu. Tu jsme trefili. Jest ještě i to, že všecky napořád pojala bázeň, a to ne bázeň o svou vlast, než o sebe pro vlast. Nebo poněvadž praktikám rozuměti začínají, děje se jim jako strašivým fechtýřům, kteří čím uměleji ráně se vyhejbají, tím pečlivěji na sebe ji očekávají. Přední oudové naši, poněvadž hlavy povědomí jsou, bojí se štusu; zadnější příklady se kají, a poněvadž vidí jako ona liška neuraziti, pro něž jiní museli utonouti.

Takovými povahami pojati, vášněmi svázáni, strachem a jinými nezpůsoby zmámeni jsouce, když k sněmu přijíždějí, zdaliž tím oumyslem to činí, aby se bez vyřízení něčeho užitečného a podstatného nerozjížděli? Nikoli. Když se sejdou, zdaliž to obmejšlejí, aby sebe poslouchati, sobě napomáhati vespolek a to, co by potřebného bylo, bedlivě uvažovati a rozjímati chtěli? Nikoli. Když se co přednáší, zdali na to pozor mají, zdali to soudí, zdali to k srdci připouštějí? Nikoli. I což pak? Přijíždějí, aby berně svolovali, scházejí se, aby rozprávěli, smlouvají, aby se co nejdříveji zas rozjeli, a sumou poslouchají jeden druhého jako prázdněj břich a navyklej hřích.

Těm tedy a takovým já abych jazyku svého půjčoval, pro ty a takový abych sám sebe vynakládal, těch a takových abych pláštěm byl, jímž by se před deštěm přikrejtí, před sluncem zastřítí mohli? I kdož by mi to moudrý schválil, když by mejm přítelem byl, aby mi k tomu radil, když by zástupcím mejm býti chtěl, aby mi za škody slíbil? Zdaliž jsem toho již prve plačtivě nezkusil, se škodou se nenaučil a mimo naději neshledal, co jest o ty se ujímati, kteří od sebe upustili, na ty paměť míti, kteří na sebe zapomenuli? Ba, jistě tak! A ještě jsou za těch časů trochu opravdovější než nyní v zemi muži byli, ještě tehdaž tak častý a valný proměny jako potom se nevidaly, ještě trpěti nebylo zvykem, šiditi řemeslem, loupiti pochvalou, jako jest nyní.

Ale račte mi moci říci proti tomu: „Tak jest, právs na díle, než ne ve všem; nejsou všichni tak šeří, jak je maluješ, statečnější jsou, nežli se domníváš, mlčí, že nemají po kom říci Amen, stojí, že nemají, kdo by je přes moře vedl; začni toliko a uhlídáš, jak budou brnět, jináč než pancířova košile; eccam, já sám chci pomáhati per saxa, per ignes.“ Dávám tomu místo, nechť jest to taky předně, co se Vaší Milosti dotejče, ačkoliv v mých největších těžkostech neráčili jste sobě půl dne k tomu obrati buď moci, nebo chtítí, abyste do trojích kněh sněmovních, které jsem za Vaší Milostí půl léta měl,

jednou k vyhledávání něčeho k očištění mému napomáhajícího nahlédnouti ráčili. Avšak věda, co Bůh v Vaší Milost složil a čím jest k ozdobě Vaší Milosti, jiným ku prospěchu hojně Vaší Milosti obdařil, směl bych na Vaší Milost směle spolehnouti a spolu s Vaší Milostí i bez vesla na moře se pustiti. Strany jiných, jakkoli nejsem v této zemi hostem, abych obyčejův jejich povědom nebyl, ani tak neznámým, abych nevěděl, jaké sousedy okolo sebe mám, avšak „passa“, pouštím od svýho. Všichni se napili vína z Hradiště, nabyli heroické mysli: Tento je Scipio, onen Hannibal, třetí Themistokles, čtvrtý Solón, který když tyraní město, z něhož rodilý byl, opanovali, nemoha pro sešlost věku do zbroje se obléci, vynesl ji před dveři, sám u ní stojí, aby mladších k tomu, aby sobě statečně počínali při vysvobození vlasti své, ponoukal.

Ale což víc? Není ještě na tom dosti? Račte věděti, že se hrubě zašlo: z jedné strany práva potřena, svobody v nic, obyčejové zhytnuli, pořádkové z paměti vyšli, zřízení za koutem leží; knížka pana Tovačovského zpuchla, conclusiones baronum umřely; z druhé muži platnější vyhytnuli, cizozemci do země se vloudili, nové mustry, praktiky, directie, resolutie, tractatie, regalie, visi, avisi a jiné těm podobné potvory s sebou na nás přinesli. Obyvatelé zchudli, dluhové obecní náramně vzrostli, počty se nepřijímají, darové se bezpotřebně dávají, outraty se množí, hotovosti žádné v zemi není, a což mám šířiti, od spodku nohy až do vrchu hlavy, ať slovy proroka Izaiáše náš nynější způsob vyznamenám, není místa celého, ale rána a zsinalost a zbití zahnojené, čehož se ani nevytlačuje, ani uvazuje, ani olejem změkčuje; země zpustla, města vypálena ohněm, sami před očima našima cizozemci. Velkyť jsou toto věci, velkých pomoci tuto potřebí; kdo se o ně má a může ujíti? A byť pak o to byl pokoj, jakž jsem již to Vaší Milosti pustil, ještě však jedno pozůstává, aneb raději dvoje: kde a jak? Tu věci uzal, ten rozvíňme aneb raději rozetněme jako nodum gordium Alexander.

Není pak pochybnosti, poněvadž země tato není sama svá ani tak svobodna, aby nemusela svého zření ku pánu svému míti, žeť jestli jaké nápravy podstatné, jaké reformací dokonale, jaké pomoci prospěšné užiti chceme, žeť ji předně a téměř nejinde než u Jeho Milosti císaře jakožto pána země, vrchnosti naší a podle přísahy obhájci práva, svobod a dobrého řádu hledati musíme. A ačkoli ty i jiné věci se mluví, ty i jiné řeči proskakují, avšak já ještě takové smýšlení o Jeho Milosti mám, kdyby ráčil dobře informován o našich věcích moci býti, že by strany osoby Jeho Milosti nesnadnosti veliké v tom nebylo, abychom neměli při všem, čehož od starodávna tato země užívala, bez překážky a přítěže zachování býti.

Ale jak k Jeho Milosti jest těžký přístup a jak nesnadně se audiencí dochází, o tom ač všickni vědí, já však jsem toho živý svědek, který jsem sobě toho ani vyprositi, ani vymluviti, ani dokoupiti, ani žádným způsobem vypraciturovati nemohl, abych mohl v takových svejch náramnejch těžkostech, cti, hrdla a statku se dotejkajících, čtyry slova osobně s Jeho Milostí promluviti. Když pak koho to štěstí potká, aby Jeho Milost před sebe jej pustiti ráčil, jiná těžkost opět nastává v tom, že svou řeč co nejkratčeji zavříti, svou potřebu co nejskrovněji předložiti a svůj smysl v slovu neb dvou vynésti a vysloviti musí. Kdyby nešlo než o vyprošení pštalunku neb vyžádání ouřadu, zaplacení aneb přivěšení nějaké služby, mohlo by se do toho vždy nějak, ač dosti obtížně, trefiti: ale kde jde o zachování celé země, o řízení práva, o pokoj, svornost a vzdělání takového počtu lidí vzácných, kdežto i moci aby jednou nebo druhou sentencí v hromadu to pojato, ovšem pak vysvětleno býti mohlo: an zde tak mnoho se toho nashromáždilo, že ne hodiny, ne dnové, než měsíkové a léta sotva by postačily k vypravení zármutků našich, nerci-li k napravení: a což by se pak v jedné aneb druhé minutě dobrého vyříditi mohlo?

Přes to ještě i toto při Jeho Milosti spatřili, kteří okolo Jeho

Milosti často aneb ustavičně bejvají, že nekaždá věc jest Jeho Milosti k slyšení příjemná, a jestli jakou těžkost s sebou nese, dokonce odporná, takže ti, kteří nevyhnutelné audienci při Jeho Milosti potřebovali a potřebují, té opatrnosti užívati musejí, aby věci tvrdější snadnějšími, protivné příjemnějšími osladčovali, tak aby ihned, jak by viděli, že Jeho Milost s nějakou těžkostí poslouchati jich ráčí, na poskoku něco jiného měli, k čemu náklonnost Jeho Milosti obrácenou býti znají, čímž by zase Jeho Milost poobčerstviti a ku poslouchání sebe libě nakloniti mohli.

Naše pak věci jaké jsou? Netoliko aby tesklivého posluchače probuditi, než aby i nejochoťnějšího zkonturbovati a zkomoutiti mohly. Dotejkají se na díle náboženství: Jeho Milost, protože jiného nezná, než k čemu od mladosti jest veden, nerad se do nich vloží; dotejkají se svobod: Jeho Milost, protože nad svými regaliemi ruku držeti ráčí, nesnadně se do nich pustí; dotejkají se taky i osob: Jeho Milost, protože není pán kvapnej, vždycky je odkládati bude.

A což tu? Zdaliž by v takových příčinách lépe nebylo vším o zem dáti, než něco bez oužitku začíti neb začaté nedokonati? A to ještě chtěl-li by před se pustiti; nepustí-li pak a jinam ukáže, jakž to obyčejně dělá, bude-liž lépe? Ukáže-li na tejně rady, jsou Němci našich věcí nepovědomí, nepřátelé naši starodávní; ukáže-li na české rady, jsou fedrovníci protivníkův našich, sokové země naší, odpůrcové náboženství našeho. Jakouž k takovým naději míti můžeme? Poručí-li jim nás vyslyšeti a sobě referírovati, čím ubezpečeni budeme, že to věrně učiní, poněvadž příklady máme, jak v nejpotřebnějších věcech, v nejdůležitějších příčinách s ním nakládají? Poručí-li souditi a vejповěd učiniti, jakéhož nálezu jest očekávati od těch, kteří jsou nám jako stranou?

Pominu Němců nyní tak, samy Čechy před sebe vezmu, zdaliž oni nejsou, kteří nám svobod našich závidí? Zdaliž oni nejsou, kteří nás opanovati a sobě podmaniti obmejšlejí, aby

sami hlavou a my ocasem království jejich zůstávali? Nebo jakkoli se pěkně [stavějí], jakkoli lahodná slova od sebe dávají, jakkoli mnohým a upřímným přátelstvím se zakazují, nic není, já je znám a vím, že kdekoliv mohou a příčiny dostanou, všudy námi zadní kouty rádi vymetají. Zdaliž toho předkové jejich předkům našim tímž způsobem nečinili? Co učinili za krále Ladislava, když předkům našim manův nadali? Co za krále Jiřího, když nám syna jeho kníže Viktorina za hejtmana vsadili? Co za krále Vladislava, když soud o dávání hlasův k ouřadům připraviti chtěli? Co za krále Ferdinanda, když naše otce od společného volení krále odcizili? A kdyby předkové naši nebyli zmužilejší než my, již bychom my o svobodách našich nic více nevěděli, nežli oni vědí o našem podrobení. Poněvadž tehdy onino od starodávna o to usilovali, abychom nic neměli a ničímž nebyli, kterak tito, kteří znedávna na jejich místa nastoupili, totéž a více nemají učiniti?

Pozůstává ještě druhá částka rozjímání našeho, totiž jak bychom sobě přístup k vysvobození se z nátisku, kterýž trpíme, a k dosažení pomoci, kterýchž potřebujeme, učiniti mohli. Nechci na to znovu ukazovati (poněvadž jsem se již prve o tom zmínil), že ačkoli by předně k tomu potřebí bylo svornosti, důvěrnosti a lásky, však že víme, že dvou téměř v zemi není, kteří by spolu dobře byli; že by potřebí bylo obzvláštní povědomosti práv, svobod a zvyklostí našich, však že není desíti osob mezi stavy, kteří se na ně ohlídnou a myslí, nerci-li aby jim rozuměli; že by potřebí bylo náklonnosti, vroucnosti, stálosti, však že v mnohých příčinách již jsme okusili, jaká jest. Tím toliko maličko hnouti míním, o čem ještě zmínky učiněno nebylo, totiž jakým bychom způsobem, před pána našeho se dostati mohli. Jestli skrze kanclíře, jakž starodávní obyčej jest? Ten sám přístupu nemá. Jestli skrze nejvyššího komorníka? Ten se takměř každého kvartálu proměňuje. Jestli skrze kamerdinera některého? Kdo a kde jsou? Jak sešel Pop, není neznámé; Makovský nač přišel, víme; co se

s Filipem děje, vidíme i slyšíme. Týmž proměním každodenně jiní poddání jsou.

Mezitím darmo se nic neudělá, velicí jako malí po dařích dychtí a tak nestydatě, že kdo jich nedává, sami jich od něho žádati smějí. A není na tom dosti, aby jednou dal, ani na tom přestává, aby jeden vzal, nemáš-li ustavičně a pro všechny ruky otevřené, málo zjednáš. Outrata pak jaká by na to jíti musila? Jeden neb dva z obyvatelův vypravení ke dvoru býti nemohou, musí jich býti ze všech stavů větší počet. Ti nepřestanou na tom, na čem předkové jejich, než tento ať má 40 koní, tento 30, tento 25 a tak dále. Tam když se dostanou, zdaliž naděje jest, že by měli za jeden tejdén neb dva vypravení býti? Čtvrt léta, půl léta čekejte, a když se dosti načekáte, s dekretem nějakým neb odkladem domů se navraťte!

Tyto věci proto povrchně a krátce dotejkám, že tak jsou známé a zjevné, že chtítí o nich řeči šířiti bylo by daremně čas mařiti a slovy plejtvati. Dosti jest, že ničeho není v tak málo slovích při všem tuto propovědino, aby se o tom obzvláštní kniha se všemi dostatky a circumstantiemi vypsati nemohla.

Poněvadž pak intent můj a cíl není jinej, než abych ukázal, že nynější čas jest zlej, nad míru převrácenej, hněvem božím jako tmavejmi oblaky přikrytej, bídami jako peklem nějakým pohlcenej, neslouží k tomu, aby se k proměně, kterou by zmatky naše napraveny a staré věci naše, které zašly a na zkázu přišly, v první způsob navraceny býti mohly, přikročiti mohlo.

Dovedl jsem to a při tom i toho, že ani s mejm ani s obecným oužitkem by nebylo, abych se toho ujal, čehož bych k cíli a skončení dobrému pro příčiny oznámené přivésti nemohl. A co pak kdybych k tomu přidal, že tím poněkud jsem jist, že jak bych co začal, nepřátelé by se na mě obořili jako včely, přátelé by mě opustili jako ovce. Zdaliž bych tím toho nepotvrdil, že mi nenáleží o to se pokoušeti, abych čelem zeď

proraziti chtěl? Zdaliž jsem již prve v těch dnech nebyl? Zdali jsem se prve v takových měrách neviděl? Protože jsem lotra zjevného, škůdce zemského vedle pořádku v moc a v vězení hejtmána země vzal, již sedm let pořád za to pokutu snáším; že jsem nad naučením práva, nad mocností soudu, nad zřízením zemským ruku držel, tři léta téměř na závazku jsem byl; že jsem povinnost svou konal, nevinu své zastával, poctivosti se obloupiti nedal, z soudu sám první a jediný od práva založeného vyvržen jsem. I kterakž bych se, poněvadž též příčiny zůstávají a titěž lidé jako prve ještě v živobyті jsou, totěž nebezpečnoství i mě i každého jiného očekává, v to znovu dáti měl a směl, čím bych sobě k týmž anebo větším těžkostem bez pomožení vlasti ještě posloužil.

O jeden kámen dvakrát se uraziti, jednou vinou dvakrát vinen býti, na jednom místě dvakrát padnouti, mnoho by to a příliš bylo. Mlčeti, když čeho mluvením změnití nemůžeme, čekati, když čeho v moci naší býti nevidíme, nejlepší a nejzdravější rada jest. Flikovati jest těžko a poněkud proti mýmu přirození, avšak kdo s to býti nemůže, aby stavěl, dosti činí, když tak dalece zpodpírá, aby jednomu nepadlo. Co až posavad jsem činil, toho ještě nepřestanu, modliti se, mírně ve všech věcech kráčetí a v naději lepších věcí od Boha očekávati; do hlubších věcí se dáti nemíním, dokud bych nepoznal, nebo že Bůh jinších časů příti, nebo mě obzvláštně k napravování neřádu nynějších časů vzbuzovati a povolávati ráčí, na čemž všecek datum záleží. Nebo kdo se tře, več jej Bůh nevolá, nemůže s požehnáním božím (bez něhož všecka práce daremní jest) bezpečen býti.

A tak mi se zdá, že jsem se již dostatečně [z] toho vyvedl, čím jste mě nařknouti ráčili. Pakli ne, račte ukázati, napravím neb vysvětlím, ale mám za to, že moudrému a prozřetedlnému čtenáři, jakož býti ráčíte, dosti povědino.

S čímž závěrku čině, Vaši Milost ochraně všemohoucího Pána Boha poroučím.

V krátce zase Vsti psáti budu po tom mládenci, kteréhož jsem teď předešle byl chtěl vypraviti; nyní ho od Mark Antonia¹⁾ odtrhnouti nemohu; což se mezi tím zběhne, nepominu Vsti oznámiti.

V outerý velikonoční došlo mne psaní Vašnostino od 29. Januarii; Pán Bůh rač pochválen býti, že i s její Mstí paní mateří zdrávi býti ráčíte. Velice Vsti děkuji, že mne v mých potřebách domácích opouštětí neráčíte a Pána Boha prosím, aby mi to dal, abych se Vsti toho všeho odsloužití hodně mohl. Nejvíce se v tom Vsti poroučím, aby jste pūhonům brániti a strany dluhů těžkostí na mne dopouštětí neráčili. A s tím poroučeje Vst v mocnou a laskavou ochranu Božskou zůstávám a zůstanu bohda až do smrti Vsti ve všem hotový, povolný a poslušný služebník a streje K. M. z Ž.

Datum v ležení před Roanem 12. Aprilis léta 1592.

28.

Paní Vanecké. Dat. před Roanem 12. dubna 1592.

(Slibuje brzký návrat a ujištuje, že z ciziny žádné manželky si nepřiveze.)

Má nejmilejší paní kmotro, všemohoucí Pán Bůh račiž Vám i mé maliče i všemu domu mému svou Božskou milostí a dobrotivostí ustavičně přítomen býti, amen!

Asi před dvěma nedělemi s tímto nahoře psaným a jinými listy svými, které jsem do Moravy psal, byl jsem Mark Antonia štolmistra svého k moři vypravil, aby po něm toho mládence, o němž v témž psaní zmínka učiněna, do Hamburku a potom k domu vystrojil; ale nemohl tam, kdež měl dojeti, pro nepřátely, kteříž potkajíce se s ním téměř na smrt ho ranili, tak že ještě velmi těžce nemocen leží a až posavad, ač naděje jest, však jistoty o životu nemáme. Skrze takovou nešťastnou příhodu všecka psaní, která s sebou nesl, na cestě zůstala a nevím kam se poděla; prepis Vašeho, poněvadž jsem byl jej zachoval, Vám posílám, aby jste z něho o tehdejších způsobu mém vyrozuměly a poznaly, že ne mnou, než těmito zlými časy schází, že tak nečasto novin ode mně dostáváte.

Od toho času dostal jsem dvojího Vašeho psaní pospolu, z nichž jednomu datum na den Hromnic a druhému v outerý Masopustní; nerád jsem z nich porozuměl, že Bohunka nehrubě čerstvá jest, ale mám naději ku Pánu Bohu, že jí neráčí opustiti.

Také i nad tím zarmoucen jsem, že Pán Bůh paní Prušákovou a paní Žofku Vám odniti ráčil a nic nepochybuji, že Vás po nich dosti teskno jest a poněkud i těžko; ale vím, že moudrostí svou tomu všemu cestu najdete a jako prvě s nimi tak nyní bez nich dobře ostojíte. A poněvadž vím, že bez pomoci býti nemůžete, naději se, že jste již v tom opatřili, poněvadž toho plnou moc máte nic jinač, než jako bych já sám doma byl.

¹⁾ Byl štolmistrem u Karla z Ž.; viz o něm list č. 67.

Strany navracení svého domů nevím Vám co jistého oznámiti, než to, že, bude-li vůle Boží, spíše se k němu přičiním, než-li při odjezdu svém jsem byl sobě uložil; ale čas a den jmenovati v mé moci není, nejša já na ten čas sám svým, než toho, komu sloužím a pokud se jemu líbiti bude, mne při sobě zdržeti, nebudu ho moci s poctivostí svou opustiti, avšak mám za to, že na dlouze nebude. Mezi tím moji služebníci při hospodaření a spravování svých statků obzvláště pak stavení dvoru Rosického nechť sobě nic mou nepřítomností nepřekážejí; mají pana strejce na ruce, mají Vás; bych i doma byl, bez rady Vás dvou nic bych před sebe i v nejmenším nebral, tak chci, aby i oni v tom se zachovali.

Což se pak žádosti Bohunčiny dotýče, oznamte jí, že jest vyslyšána a že jí konečně ani vlašské ani francouzské paní mateře nepřivezu, lečby mi Pán Bůh všecko mou nynější mysl změnil, čehož se nenadějí. A Vy v tom se neurázejte, co pan Adam Slavata na Náměšti rozprávěl; víte dobře o něm, že jest šprochýř¹⁾ a dvořák a že vždycky musí ěakými žerty vyjeti. Věřte mně rači a rozpomeňte se na to, co jsem Vám strany té věci na Náměšti v sklípku²⁾ pověděl a na to se bezpečte, že bohda jinač nebude.

Těch zápisů královských, o nichž v prvnějším psaní zmínka, dotud za sebou zanecháte, dokud ode mně jistého člověka a psaní nedostanete, nebo toho mládence, kterého jsem k Vám vypraviti chtěl, nyní pro štolmistrovou nemoc do některého času zdržeti musím.

Máte-li jaké dobré červené víno a bílé, prosím, že je pro mne zachováte; nemáte-li pak žádného, poručte mým, ať se po něm ptají a některou bečku mi koupí.

Starých otců³⁾ velice pozdravuji a jejich i Vaším modlitbám se poroučím. A s tím se Vám na všem dobře a šťastně míti vinšuji.

Datum v ležení před Roanem v ponděli po druhé neděli po velikonoci léta 1592. Váš povolný kmotr a syn K. z Ž.

29.

Janovi Volfovi. Dat. před Roanem 13. dubna 1592.

(Píše mu, aby trpělivě na jeho návrat čekali.)

Volfé milý, by zdráv byl a dobře se měl, přalť bych věrně rád jako sám sobě.

Psaní, jehož prepis na hoře vidíš, asi před dvěma nedělemi po Mark Antoniovi do Diepu jsem poslal, aby odtud Petra, někdy Kurtýnova lokaje,

¹⁾ Z německého „sprecher.“ Znamenalo člověka mnohomluvného, který v řeči rád žerty tropil.

²⁾ Míni zde sklep t. j. klenutou komnatu, které bývaly v přízemí na zámcích, v nichž se rodinné listy, dlužní úpisy, klenoty a jiné vzácné věci ukládaly, aby před ohněm bezpečny byly.

³⁾ t. j. starších, čili představených Jednoty bratrské.

Pánu p. Janovi z Lippého a na Krumlově, nejvyššímu maršálku království českého⁶⁾ a JMC. římského, uherského a českého krále mundšenku. Dat. na Rosicích 2. března 1596.

(Piše mu stran parohů jeleních.)

Službu svou vzkazuji urozený pane pane ujče, švagře, bratře a kmotře můj zvláště milý, téhož zdraví i jiného všeho dobrého přálť bych věrně rád.

Že na zdraví mé a ženy mé se doptáváš, přátelsky děkuji a oznamujiť, že z milosti Boží při dosti mírném zdraví oba zůstáváme.

Strany těch rohův jeleních omylná zpráva dána, abych jich tak mnoho mítí měl, neb jsem jich na větším díle na Náměšti⁷⁾ zanechal a něco málo s sebou k rozličným potřebám a užívání vzal, na nichž nic obzvláštního není, aby za dar státi mohly.

Žena má Tobě modlitby své i JMsti paní manželce, své zvláště milé paní tetě,⁸⁾ povolné služby vzkazuje. A s tím se na všem dobře a šťastně mítí vinšuji.

Datum na Rosicích 2. Martii léta 1596.

1) Začal trpěti na duu, kterouž pak ob čas navštěvován byl.

2) Kunka z Korotína.

3) Jindřich Křinecký na Rožďalovicích, statku v Čechách, odkud přijmí „Rožďalovský“, měl manželku Barboru z Žerotína.

4) t. j. Jan Jetřich z Žerotína, jehož manželkou byla Eliška Slavatovna z Chlumu. Viz list 7 str. 58.

5) t. j. Jan Jetřich z Žerot.

6) Úřad nejv. maršalka byl dědičným v rodu panů z Lipé; o tom úradě viz Kn. Tov. kap. 220.

7) Statek Náměšť připadl při dělení mladšímu bratrovi Karlovi, Dionysiovi a položen byl, jak p. Karel r. 1628 Adamovi z Valdštejna psal, v sumě 250.000 zl.

8) Manželkou p. Jana byla Kateřina Krajiřka z Krajků.